

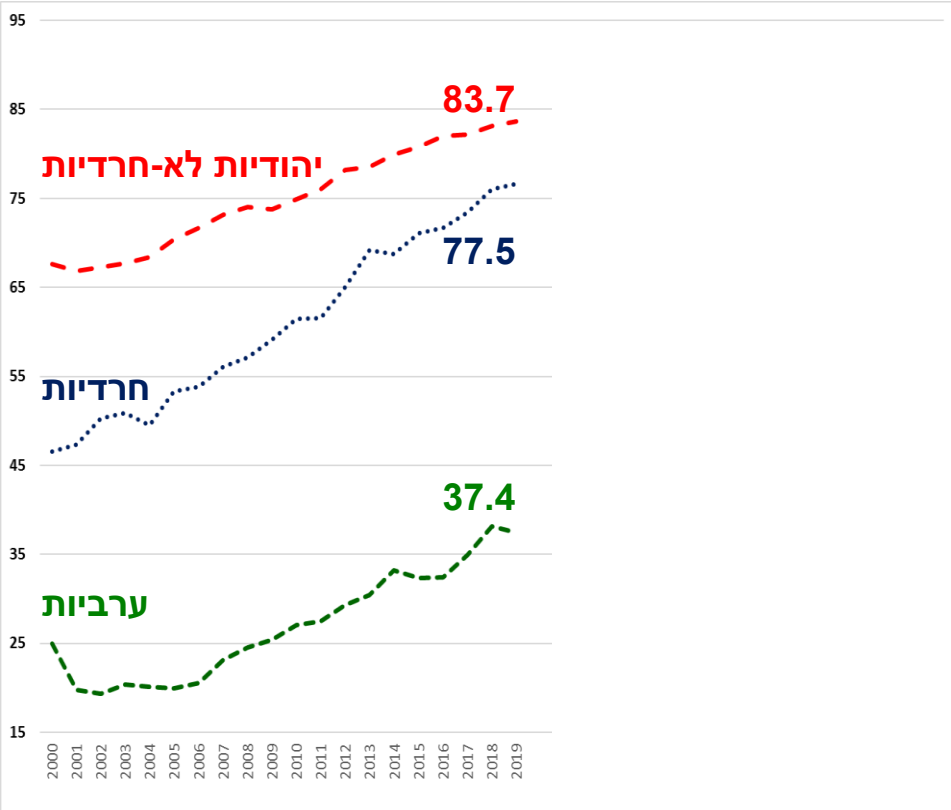
המשבר כהזדמנות: מדיניות תעסוקה והון אנושי

ד"ר טלי לרום
מכון אהרן למדיניות כלכלית
המרכז הבינתחומי הרצליה

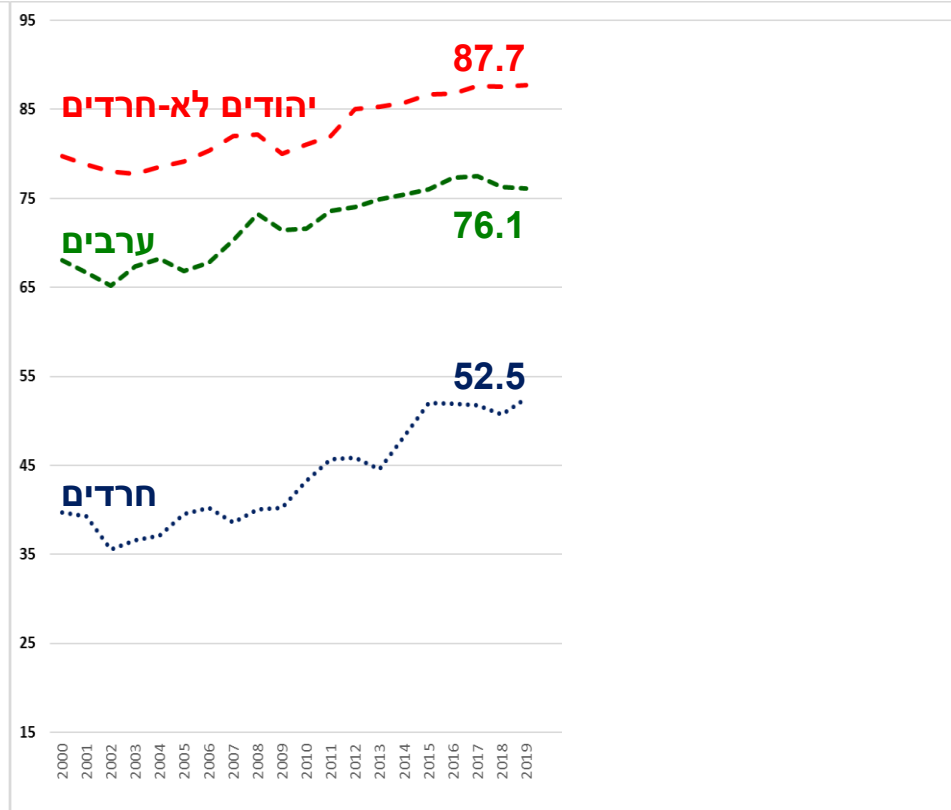
כנס שנתי מכון אהרן
22 יוני 2021

עד המשבר: גידול בתעסוקה בעקבות מדיניות

נשים

גברים

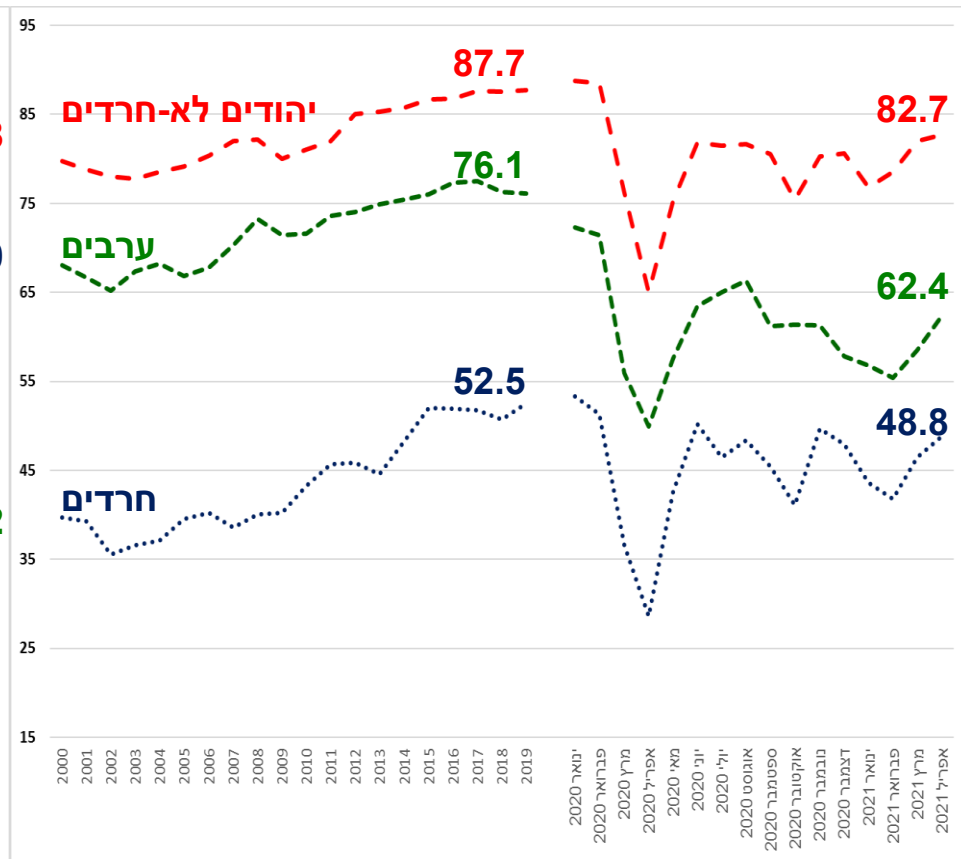
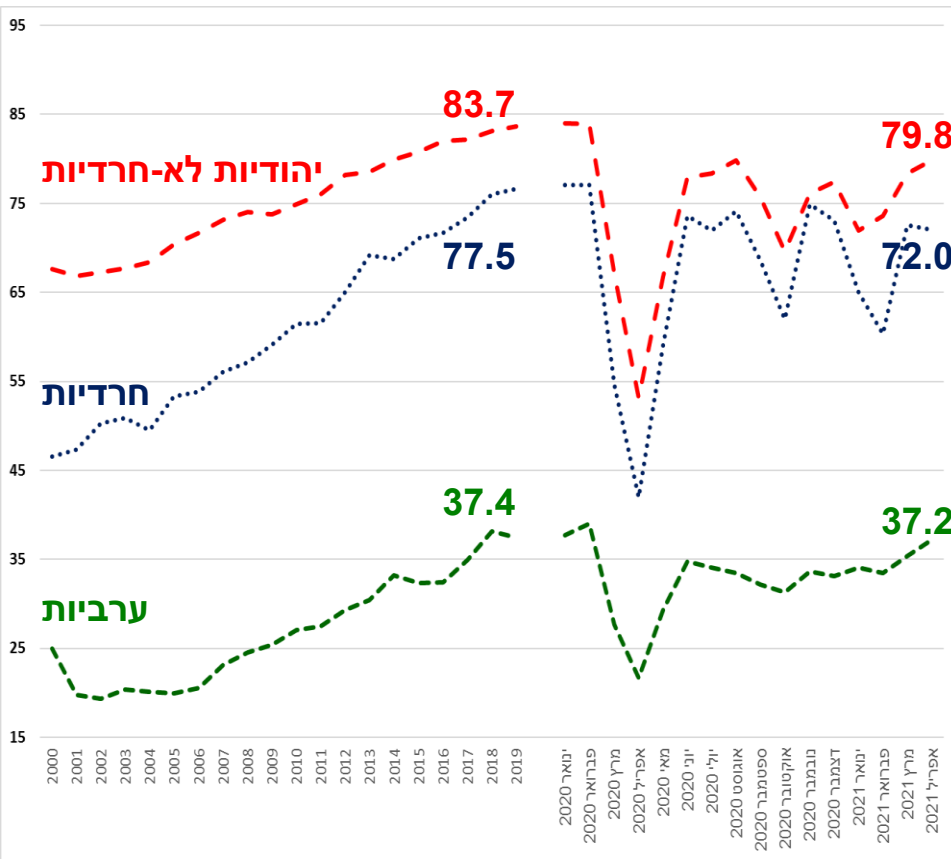

- גורם מרכזי - **מדיניות ממשלתית** המכוונת בעיקר לבעלי הכנסות נמוכות, וכוללת הגדלת התמריצים לעבודה ותוכניות תומכות
- התוצאה - עלייה בהכנסה מעבודה ובהכנסה הפנויה, **ירידה בעוני**

במשבר: פגיעה והתאוששות לא סימטריות

נשים

גברים

- עיקר הפגיעה - עובדים בעלי כישורים נמוכים ושכר נמוך (צעירים, ערבים וחרדים, בעלי השכלה תיכונית ומטה)
- התוצאה - ירידה בהכנסות, עלייה בעוני ע"פ הכנסה כלכלית

גילאי 25-64. שיעור תעסוקה אפקטיבי - מועסקים בניכוי עובדים שנעדרו זמנית מעבודתם למשך כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בקורונה. מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודים לסקר כוח אדם, המוסד לביטוח לאומי, סקר מעקב של Social Policy Institute.

אתגרי שוק העבודה

- **שיעור תעסוקה נמוך** - גברים חרדים, גברים ערבים ונשים ערביות, אנשים עם מוגבלות
- **פריון ושכר נמוכים** - 24% מפער הפריון מול מדינות הסמן מוסבר על ידי המחסור בהון אנושי ומיומנויות, בעיקר בקרב פרטים ללא השכלה על-תיכונית
- התמשכות חוסר התעסוקה גם לאחר סיום המשבר הבריאותי - סכנה להיפלטות משוק העבודה לטווח הארוך ולגידול בעוני
- דרושה בדחיפות: מדיניות כוללת לתעסוקה והון אנושי

מדיניות תעסוקה והון אנושי: יעדים

קביעת יעדי שיעור תעסוקה לטווח הקצר/בינוני:

- חזרה לתעסוקה של סוף 2019 (78% בגילאי 25-64) עד סוף 2022

- פריטה ליעדי משנה לפי אוכלוסיות ומגדר

- לא תחזית אלא יעד שאפתני - מכווין וממקד את המדיניות, ודורש התאמה של התמריצים והתוכניות

מדיניות תעסוקה והון אנושי: יעדים

אימוץ יעדי 2030 לטווח הארוך, וחזרה לתוואי לקראת השגתם:

- שיעור התעסוקה 25-66 - 65/70% לגברים חרדים, 53% לנשים ערביות, 51% לאנשים עם מוגבלות
- איכות התעסוקה 25-39 - עלייה של 3.3% לשנה בשכר החודשי הנומינלי של נשים חרדיות, 3% בשכר של גברים ערבים
- יעדים שאפתניים - נדרשת התאמה של התמריצים ושל מיומנויות התעסוקה והעיסוקים של קבוצות אלו

מדיניות תעסוקה והון אנושי: כלים

תוכניות תעסוקה להיקף רחב של משתתפים:

- אבחון תעסוקתי והכוונה לעבודה, השכלה והכשרה

- ליווי בחיפוש עבודה אקטיבי והשמה

- שילוב מעסיקים מכל ענפי המשק

- התאמת כל תוכנית לאוכלוסייה ספציפית

- אבחון והכוונה כבר בתיכון לצעירים ערבים

- שילוב חרדיות בענפים עתירי שכר והרחבת היקפי המשרות

- שנת הכשרה והשתלבות לאחר תיכון לצעירים ערבים וחרדים

מדיניות תעסוקה והון אנושי: כלים

רפורמה מקיפה במערכת ההכשרה המקצועית והרחבת היקף המשתתפים על פי מתווה 2030:

- התמקדות במקצועות שבהם יש ביקוש בתנאי השוק הנוכחיים, ובפרט הכשרה לענפי המסחר והשירותים
- קריטריון איכות - תשואה של 6% בשכר הבוגרים
- שילוב לימודי הון אנושי כללי להשלמת פערים
- שיתוף מעסיקים בבניית תוכניות הלימוד ובהתמחויות
- קהלי היעד העיקריים של הרפורמה - מובטלים ודורשי עבודה; צעירים שלא פונים להשכלה אקדמית; עובדים שמקצועם עשוי להיעלם

מדיניות תעסוקה והון אנושי: תמריצים

ביטול החל"ת ורשתות הביטחון המיוחדות - שימור וחידוש התמריצים לתעסוקה ולהכשרה:

- חזרה למתווה של דמי אבטלה (גובה ומשך) ולטיפול במובטלים ובפרטים בהבטחת הכנסה **כפי שהיה נהוג טרום המשבר**

- התניית הזכאות **בחובת התייצבות והשתתפות בתוכנית תעסוקה**

- דגש רב יותר על מימון ממשלתי להכשרות מקצועיות איכותיות ותוכניות נוספות לשילוב בתעסוקה איכותית

מדיניות תעסוקה והון אנושי: תנאים הכרחיים

- **הקמת משרד תעסוקה** כמו במרבית המדינות המפותחות - ניהול אחוד של הטיפול במובטלים ובבלתי מועסקים, ושל כל תוכניות התעסוקה וההכשרות המקצועיות
- **נתונים זמינים, מדויקים ועדכניים, והנגשתם לעובדים ולדורשי עבודה, למעסיקים ולגופים ההכשרה**

תודה